



# ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

## Комітет з питань правової політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-84

---

### Р І Ш Е Н Н Я

стосовно Роз'яснення Комітету щодо окремих положень законів України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Конституційний Суд України» в частині встановлення (обмеження) розміру нарахування та виплати суддівської винагороди, винагороди суддів Конституційного Суду України

За пропозицією Голови Комітету з питань правової політики Комітет розглянув на своєму засіданні 19 квітня 2023 року (протокол № 120) питання стосовно Роз'яснення Комітету щодо окремих положень законів України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Конституційний Суд України» в частині встановлення (обмеження) розміру нарахування та виплати суддівської винагороди, винагороди суддів Конституційного Суду України.

Частиною третьою статті 21 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» передбачено, що комітети з питань, віднесених до предметів їх відання, мають право надавати роз'яснення щодо застосування положень законів України.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Організація, повноваження та порядок діяльності комітетів Верховної Ради України визначаються Конституцією України, законами України «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», Регламентом Верховної Ради України, іншими законами України та постановами Верховної Ради України.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» до завдань комітету віднесено здійснення за окремими напрямками законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних функцій.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» до предметів відання Комітету з питань правової політики належить, зокрема:

- оцінка відповідності законопроектів та проектів інших актів Верховної Ради України Конституції України;

- стандарти нормотворчої діяльності та планування законодавчої діяльності Верховної Ради України;
- організація та діяльність Конституційного Суду України; статус суддів Конституційного Суду України; конституційне провадження;
- судоустрій, статус суддів, статус органів суддівського врядування.

Верховна Рада України 10 квітня 2023 року за результатами розгляду в другому читанні прийняла в цілому проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правового регулювання питань, пов'язаних із здійсненням заходів правового режиму воєнного стану», реєстр. № 8312 (далі – законопроект № 8312).

Під час ухвалення цього рішення Верховною Радою України враховано правку № 48, якою статтю 28 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» доповнено пунктом 2<sup>2</sup> такого змісту:

«2<sup>2</sup>. Установити, що у квітні 2023 року та на період до припинення або скасування воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, заробітна плата, грошове забезпечення працівників, службових і посадових осіб бюджетних установ (включаючи органи державної влади та інші державні органи, крім органів місцевого самоврядування) нараховуються у розмірі, що не перевищує десяти розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня 2023 року. При цьому у зазначеному максимальному розмірі не враховуються суми допомоги по тимчасовій непрацездатності, допомоги для оздоровлення, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань та оплата щорічної відпустки.

Зазначене обмеження не застосовується при нарахуванні заробітної плати, грошового забезпечення таким особам: військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, поліцейським, особам рядового і начальницького складу територіальних (міжрегіональних) воєнізованих формувань Державної кримінально-виконавчої служби.

Обмеження, встановлене у частині першій цієї статті, застосовується також при нарахуванні заробітної плати, грошового забезпечення відповідно народним депутатам України, членам Кабінету Міністрів України, прокурорам, працівникам, службовим і посадовим особам Національного банку України, а також іншим службовим і посадовим особам, працівникам, оплата праці яких регулюється спеціальними законами (крім осіб, зазначених в абзаці другого цього пункту), працівникам суб'єктів господарювання, 100 відсотків акцій (часток) якого належить державі або іншому господарському товариству, 100 відсотків акцій (часток) якого належать державі».

У зв'язку із зазначеним до Комітету надходять численні звернення суддів щодо розповсюдження зазначених положень на суддівську винагороду, винагороду суддів Конституційного Суду України, яка виплачується і нараховується відповідно до законів України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Конституційний Суд України».

Із цього приводу Комітет вважає за необхідне зазначити таке:

1. Комітет наголошує, що питання суддівської винагороди та винагороди суддів Конституційного Суду України регулюються виключно законами України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Конституційний Суд України».

Закон України «Про правовий режим воєнного стану», як і будь-який інший законодавчий акт, не пов'язаний зі змінами до законів України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Конституційний Суд України», не може встановлювати або змінювати, чи будь-яким чином обмежувати розмір суддівської винагороди, винагороди судді Конституційного Суду України. Будь-яка спроба врегулювати це питання у такий спосіб суперечитиме Конституції України та чинному законодавству.

Відповідно до пункту 14 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються судоустрій, судочинство, статус суддів; засади судової експертизи; організація і діяльність прокуратури, нотаріату, органів досудового розслідування, органів і установ виконання покарань; порядок виконання судових рішень; засади організації та діяльності адвокатури.

У преамбулі Закону України «Про судоустрій і статус суддів» зазначено, що цей Закон визначає організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» судоустрій і статус суддів в Україні визначаються Конституцією України та законом.

Зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Відповідно до статті 135 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддівська винагорода регулюється цим Законом та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами.

У преамбулі Закону України «Про Конституційний Суд України» зазначено, що цей Закон визначає порядок організації та діяльності Конституційного Суду України, статус суддів Конституційного Суду України, підстави і порядок звернення до нього, процедуру розгляду ним справ і виконання його рішень.

Частиною першою статті 26 Закону України «Про Конституційний Суд України» встановлено, що винагорода судді Конституційного Суду встановлюється цим Законом.

Комітет наголошує, що законопроектом № 8312 не вносилися зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» чи Закону України «Про Конституційний Суд України», а відтак, він не може регулювати чи будь-яким чином змінювати порядок нарахування та виплату суддівської винагороди, винагороди судді Конституційного Суду України.

У цьому питанні Комітет також звертає увагу на позицію Конституційного

Суду, викладену у Рішенні<sup>1</sup> від 22 травня 2008 року № 10-рп/2008:

«5.4. Конституція України у статті 92 визначила сфери, зокрема бюджетну, які мають врегульовуватися виключно законом. Закон про Держбюджет є основним фінансовим документом держави. Через своє спеціальне призначення цей закон не повинен регулювати відносини в інших сферах суспільного життя.

Конституція України не надає закону про Держбюджет вищої юридичної сили стосовно інших законів.

Таким чином, Конституційний Суд України дійшов висновку, що законом про Держбюджет не можна вносити зміни до інших законів, зупиняти їх дію чи скасовувати їх, оскільки з об'єктивних причин це створює протиріччя у законодавстві, і як наслідок - скасування та обмеження прав і свобод людини і громадянина.

У разі необхідності зупинення дії законів, внесення до них змін і доповнень, визнання їх нечинними мають використовуватися окремі закони».

На думку Комітету, в частині встановлення (обмеження) розміру нарахування та виплати суддівської винагороди, винагороди суддів Конституційного Суду України, законодавець не може зупиняти дію законів України «Про судоустрій і статус суддів» чи Закону України «Про Конституційний Суд України» іншими законодавчими актами, які не вносять змін до зазначених законів України, оскільки з об'єктивних причин це створює протиріччя у законодавстві, і як наслідок - скасування та обмеження прав і свобод людини і громадянина, порушення гарантій незалежності суддів.

2. Верховна Рада України вже встановлювала на законодавчому рівні обмеження суддівської винагороди суддів, а також винагороди суддів Конституційного Суду України, які були визнані такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними).

Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 5, ст.31) до 17 листопада 2020 року включно містив статтю 29, яка складалася із трьох частин такого змісту:

«Стаття 29. Установити, що у квітні 2020 року та на період до завершення місяця, в якому відміняється карантин, установлений Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, заробітна плата, грошове забезпечення працівників, службових і посадових осіб бюджетних установ (включаючи органи державної влади та інші державні органи, органи місцевого самоврядування) нараховуються у розмірі, що не перевищує 10 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня 2020 року. При цьому у зазначеному максимальному розмірі не враховуються суми допомоги по тимчасовій непрацездатності, допомоги для оздоровлення, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань та оплата щорічної відпустки.

Зазначене обмеження не застосовується при нарахуванні заробітної плати, грошового забезпечення особам із числа осіб, зазначених у частині першій цієї

---

<sup>1</sup> <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v010p710-08#Text>

статті, які безпосередньо задіяні у заходах, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та які беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, у тому числі в операції Об'єднаних сил (ООС). Перелік відповідних посад встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Обмеження, встановлене у частині першій цієї статті, застосовується також при нарахуванні заробітної плати, суддівської винагороди, грошового забезпечення відповідно народним депутатам України, суддям, суддям Конституційного Суду України, членам Вищої ради правосуддя, членам Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, прокурорам, працівникам, службовим і посадовим особам Національного банку України, а також іншим службовим і посадовим особам, працівникам, оплата праці яких регулюється спеціальними законами (крім осіб, встановлених у переліку, затвердженому Кабінетом Міністрів України відповідно до частини другої цієї статті)».

Частину першу та третю зазначеної статті було визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України № 10-р/2020 від 28 серпня 2020 року<sup>2</sup>.

У подальшому зазначену статтю було виключено на підставі Закону № 1006-ІХ від 17 листопада 2020 року.

Визнаючи частину першу та третю зазначеної статті такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), Конституційний Суд у своєму Рішенні зазначив про те, що:

«4. Вирішуючи питання щодо конституційності оспорюваних положень Закону № 294, Конституційний Суд України виходить із юридичної позиції, яку він неодноразово висловлював: оскільки предмет закону про Державний бюджет України чітко визначений у Конституції України, то цей закон не може скасовувати чи змінювати обсяг прав і обов'язків, пільг, компенсацій і гарантій, передбачених іншими законами України (абзац восьмий пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007).

Крім того, виходячи з того, що предмет регулювання Бюджетного кодексу України (далі - Кодекс), так само, як і предмет регулювання законів України про Державний бюджет України на кожний рік, є спеціальним, що обумовлено положеннями пункту 1 частини другої статті 92 Основного Закону України, Конституційний Суд України в Рішенні від 27 лютого 2020 року № 3-р/2020 дійшов висновку, що Кодексом не можна вносити зміни до інших законів України, зупиняти їх дію або скасовувати їх, а також встановлювати інше (додаткове) законодавче регулювання відносин, відмінне від того, що є предметом спеціального регулювання іншими законами України (абзац восьмий підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної частини).

Ураховуючи викладене, Конституційний Суд України вкотре наголошує на тому, що скасування чи зміна законом про Державний бюджет України обсягу прав і гарантій та законодавчого регулювання, передбачених у спеціальних

---

<sup>2</sup> <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v010p710-20/ed20201004#n66>

законах, суперечить статті 6, частині другій статті 19, статті 130 Конституції України.

Конституцією України встановлено, що виключно законами України визначається, зокрема, статус суддів (пункт 14 частини першої статті 92); незалежність і недоторканність судді гарантуються Конституцією і законами України; вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється (частини перша, друга статті 126); держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів; розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій (перше речення частини першої, частина друга статті 130).

Конституційний Суд України неодноразово звертав увагу на недопустимість обмеження законом незалежності суддів, зокрема їх належного матеріального забезпечення, зміни розміру суддівської винагороди, рівня довічного грошового утримання суддів у відставці (рішення від 24 червня 1999 року № 6-рп/99, від 20 березня 2002 року № 5-рп/2002, від 1 грудня 2004 року № 19-рп/2004, від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005, від 18 червня 2007 року № 4-рп/2007, від 22 травня 2008 року № 10-рп/2008, від 3 червня 2013 року № 3-рп/2013, від 19 листопада 2013 року № 10-рп/2013, від 8 червня 2016 року № 4-рп/2016, від 4 грудня 2018 року № 11-рп/2018, від 18 лютого 2020 року № 2-рп/2020, від 11 березня 2020 року № 4-рп/2020).

Проаналізувавши юридичні позиції щодо незалежності суддів, Конституційний Суд України дійшов висновку, що гарантії незалежності суддів зумовлені конституційно визначеною виключною функцією судів здійснювати правосуддя; законодавець не може свавільно встановлювати або змінювати розмір винагороди судді, використовуючи свої повноваження як інструмент впливу на судову владу (абзаци сьомий, восьмий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 11 березня 2020 року № 4-рп/2020).

Отже, обмеження суддівської винагороди є посяганням на гарантії незалежності суддів.

Таким чином, положення частин першої, третьої статті 29 Закону № 294 суперечать статтям 1, 6, частинам першій, другій статті 8, частині другій статті 19, частинам першій, другій статті 55, частинам першій, другій статті 126, статті 130 Конституції України».

Здійснюючи системний аналіз зазначеного, Комітет вважає за необхідне зазначити таке.

По-перше, положення пункту 2<sup>2</sup> статті 28 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (в редакції законопроекту № 8312) фактично є ідентичними за своєю структурою та логікою викладення правових норм зазначеним вище положенням статті 29 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», проте дещо відрізняються за змістом.

Здійснюючи системний аналіз положень зазначених статей, слід наголосити, що якщо у положеннях статті 29 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» законодавець у частині третій чітко розмежував заробітну плату та грошове забезпечення від суддівської винагороди, а також окремо зазначив про суддів, суддів Конституційного Суду України, членів Вищої

ради правосуддя, членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, то у положеннях пункту 2<sup>2</sup> статті 28 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (в редакції законопроекту № 8312) таке уточнення вже відсутнє.

Зазначене свідчить про те, що законодавець не мав на меті розповсюдження зазначених обмежень на суддів, суддів Конституційного Суду України, членів Вищої ради правосуддя, членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, адже ці питання регулюються спеціальними законами України – «Про судоустрій і статус суддів», «Про Конституційний Суд України», «Про Вищу раду правосуддя».

Це також свідчить про те, що заробітна плата, грошове забезпечення та суддівська винагорода, винагорода суддів Конституційного Суду України, членів Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України є різними правовими категоріями.

Отже, положення пункту 2<sup>2</sup> статті 28 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (в редакції законопроекту № 8312) не стосуються суддівської винагороди, винагороди суддів Конституційного Суду України, членів Вищої ради правосуддя, членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, питання яких регулюється іншими законами України - «Про судоустрій і статус суддів», «Про Конституційний Суд України», «Про Вищу раду правосуддя».

3. Комітет звертає увагу на те, що в сучасних умовах обмеження суддівської винагороди, винагороди суддів Конституційного Суду України, винагороди членів Вищої ради правосуддя, членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України потенційно може мати негативні наслідки у своєчасному виконанні Україною її зобов'язань у сфері євроінтеграції, міжнародних зобов'язань та виконанню умов щодо набуття статусу кандидата у члени Європейського Союзу.

Комітет нагадує, що першими двома рекомендаціями Європейської комісії під час надання Україні статусу кандидата в члени ЄС<sup>3</sup> були:

- ухвалення та впровадження законодавства щодо процедури відбору суддів Конституційного Суду України, включаючи процес попереднього відбору на основі оцінки їх доброчесності та професійних навичок, відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії;
- завершення перевірки доброчесності кандидатів у члени Вищої ради правосуддя Етичною радою та відбір кандидатів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

---

3

[https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%96%D1%97-%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%81%D1%83-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D1%87%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%B2-%D1%94%D1%81\\_uk?s=232](https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%96%D1%97-%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%81%D1%83-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D1%87%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%B2-%D1%94%D1%81_uk?s=232)

Однією з умов підписаного Меморандуму<sup>4</sup> про взаєморозуміння з Європейським Союзом щодо отримання Україною масштабної макрофінансової допомоги (МФД) у сумі 18 млрд. євро є:

- відновлення Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України на основі поточної роботи Етичної ради та Конкурсної комісії [3 квартал 2023 року];
- удосконалення відбору суддів: (а) впорядкування етапів відбору та зміни їх послідовності; (б) перегляд тривалості обов'язкового періоду підготовки суддів; (с) затвердження та оприлюднення оновленою Вищою кваліфікаційною комісією суддів України положення про відбір суддів, у тому числі щодо чітких критеріїв оцінювання та методології оцінювання [2-3 квартали 2023 року]; і запуск процедури відбору суддів на основі вдосконаленої бази [4 квартал 2023 року].

Обмеження винагороди суддів Конституційного Суду України, винагороди членів Вищої ради правосуддя, членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, на думку Комітету, очевидно негативно вплине на формування зазначених органів та може заблокувати триваючі конкурсні процедури до них, що поставить під сумнів виконання Україною зазначених рекомендацій.

Крім того, обмеження суддівської винагороди для суддів на фоні відновлення процедур їх добору також може поставити під сумнів виконання та результат від зазначених заходів.

4. Комітет вважає, що обмеження суддівської винагороди суддів, винагороди суддів Конституційного Суду України, винагороди членів Вищої ради правосуддя, членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в сучасних умовах перманентного недофінансування судової влади є недопустимим.

Відповідно до статті 130 Конституції України держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя. Розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій.

У статті 148<sup>1</sup> Конституції України визначено, що держава забезпечує фінансування та належні умови для діяльності Конституційного Суду України. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на діяльність Суду з урахуванням пропозицій його Голови. Розмір винагороди судді Конституційного Суду України встановлюється законом про Конституційний Суд України.

Правосуддя в Україні здійснюють виключно суди; юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке кримінальне обвинувачення (частини перша, третя статті 124 Конституції України).

Судді здійснюють правосуддя шляхом реалізації судової влади в межах повноважень, якими вони наділені відповідно до Основного Закону України та

---

4

[https://mof.gov.ua/uk/news/tekst\\_memorandumu\\_pro\\_vzaiemorozuminnia\\_z\\_ies\\_v\\_ramkakh\\_novoi\\_masshtabnoi\\_makrofinansovoi\\_dopomogi\\_ies-3805](https://mof.gov.ua/uk/news/tekst_memorandumu_pro_vzaiemorozuminnia_z_ies_v_ramkakh_novoi_masshtabnoi_makrofinansovoi_dopomogi_ies-3805)



закону про судоустрій. Судді виконують свої обов'язки на професійній основі, мають однаковий юридичний статус, основу якого становлять спільні елементи, незалежно від місця суду в системі судоустрою чи від адміністративної посади, яку суддя обіймає в суді. Однаковість юридичного статусу усіх суддів обумовлена, зокрема, наявністю єдиного порядку набуття статусу судді, сукупністю прав та обов'язків судді, єдністю юридичних гарантій, які надають суддям можливість бути неупередженими, об'єктивними, безсторонніми та незалежними. Із набуттям статусу судді пов'язане й набуття передбачених Конституцією та законами України гарантій незалежності, на чому неодноразово наголошував Конституційний Суд України у своїх рішеннях.

Так, зокрема, у Рішенні від 1 грудня 2004 року № 19-рп/2004 Конституційний Суд України зазначив, що «незалежність суддів є невід'ємною складовою їхнього статусу» (абзац перший підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

У міжнародних документах з питань статусу та незалежності суддів, зокрема у Монреальській універсальній декларації про незалежність правосуддя (Перша світова конференція з незалежності правосуддя, Монреаль, 1983 рік), Основних принципах незалежності судових органів (схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та від 13 грудня 1985 року), Рекомендаціях щодо ефективного впровадження основних принципів незалежності судових органів (прийнятих резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 1989/60 та схвалених резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 44/162 від 15 грудня 1989 року), Європейському статуті судді (ухваленому Європейською Асоціацією Суддів у 1993 році), Європейській хартії щодо статусу суддів (10 липня 1998 року), Всесвітній (Універсальній) хартії судді (схваленій Міжнародною Асоціацією Суддів 17 листопада 1999 року, Тайбей (Тайвань), звернуто увагу на необхідність усіма можливими національними та міжнародними органами гарантувати незалежність суддів, у тому числі і здійснювати належне матеріальне забезпечення суддів. «Незалежна судова система потребує відповідної економічної основи. Саме держава повинна забезпечувати судову владу належними ресурсами в достатній кількості для того, щоб запобігти будь-якому впливу, як з боку виконавчої, так і з боку законодавчої влади. Навіть якщо держава потерпає від нестачі фінансових ресурсів, судді та суди, як фундаментальна частина держави, повинні отримувати їхню частину доступного фінансування в повному обсязі настільки, наскільки це можливо» (висновки «Економіка, юрисдикція та незалежність» (Перша експертна комісія Міжнародної Асоціації Суддів, Монтевідео, 21-24 листопада 2005 року)).

Конституція України закріплює однаковий юридичний статус суддів через систему гарантій забезпечення їх незалежності, яка є невід'ємною складовою їхнього статусу. Встановлена система гарантій незалежності суддів не є їхнім особистим привілеєм, вона пов'язана з набуттям статусу судді, має юридичне призначення, спрямоване на захист прав і свобод людини і громадянина через здійснення правосуддя незалежним і безстороннім судом (суддею).

Конституцією України встановлено, що незалежність і недоторканність судді гарантуються Конституцією і законами України; вплив на суддю у будь-

який спосіб забороняється (частини перша, друга статті 126); держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів; розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій (перше речення частини першої, частина друга статті 130).

На підставі викладеного Комітет вважає, що встановлення (обмеження) розміру нарахування та виплати суддівської винагороди, винагороди судді Конституційного Суду України, у тому числі в умовах воєнного стану, може бути здійснено Верховною Радою України виключно шляхом внесення відповідних змін до законів України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Конституційний Суд України», викладенням цих законів України в новій редакції, а не шляхом прийняття чи внесення змін до іншого закону, предмет регулювання якого не стосується питань нарахування та виплати суддівської винагороди, винагороди суддів Конституційного Суду України.

Комітет також вважає, що положення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правового регулювання питань, пов'язаних із здійсненням заходів правового режиму воєнного стану», реєстр. № 8312, а саме пункт 2<sup>2</sup> статті 28 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», не стосуються обмеження розміру нарахування та виплати суддівської винагороди, винагороди суддів Конституційного Суду України, що регулюються законами України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Конституційний Суд України». Суддівська винагорода суддів та винагорода суддів Конституційного Суду України повинна виплачуватися виключно у тому розмірі та в порядку, які визначені цими законами України.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

